

Guia docent de l'assignatura "Estratègies d'Aprenentatge"

2011/2012

Codi: 102598

Crèdits ECTS: 6

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
2502443 Psicologia	954 Graduat en Psicologia	OT	0	0

Incidències

Aquesta assignatura de quart curs de grau s'imparteix en el primer semestre.

Contacte

Nom : Carlos Monereo Font

Email : Carles.Monereo@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Cap.

Objectius i contextualització

Aquesta assignatura forma part de la menció sobre anàlisi i intervenció psicoeducativa i està pensada per la formació d'un/a professional en aquest àmbit.

Davant dels reptes que te l'educació en el Segle XXI (quantitat, caducitat i credibilitat de la informació; flexibilitat comunicativa, autonomia d'aprenentatge, treball en equip, etc.) és indispensable que els alumnes desenvolupin estratègies d'aprenentatge que els permetin prendre decisions ajustades a cada context per tal d'afrontar i aprendre de manera permanent.

- 1- Comprendre el concepte d'estratègia d'aprenentatge i la seva incidència determinant en la pràctica educativa.
- 2- Analitzar les principals estratègies que poden afavorir l'aprenentatge de continguts específics dins les diferents àrees curriculars.
- 3- Conèixer els principals mètodes d'ensenyament estratègic i valorar la importància del seu domini per part del professorat.
- 4- Aplicar els coneixements adquirits en l'elaboració i aplicació d'una Guia docent (GD) i una Unitat Didàctica (UD) centrades en les Estratègies d'Aprenentatge.

Competències i resultats d'aprenentatge

2037:E08 - Analitzar les demandes i les necessitats de persones, grups o organitzacions en diferents contextos.

2037:E08.19 - Reflexionar sobre la importància del procés d'ensenyament dels docents.

2037:E08.20 - Aplicar els continguts teòrics de la psicologia de l'educació a la millora i l'optimització de situacions reals i simulades d'ensenyament formal i no formal.

2037:E08.21 - Analitzar situacions diverses d'ensenyament i aprenentatge identificant les variables (del professorat, de l'alumnat i del contingut) que les defineixen i dissenyant-hi canvis amb l'objectiu de millorar el procés educatiu.

2037:E14 - Valorar, contrastar i prendre decisions sobre l'elecció dels mètodes i dels instruments de mesura adequats en cada situació o context d'avaluació.

2037:E14.18 - Seleccionar els instruments d'exploració adequats per a l'anàlisi de les diferències individuals en l'aprenentatge escolar.

2037:E14.19 - Utilitzar adequadament els instruments d'exploració per a l'anàlisi de la praxi educativa i de les diferències individuals de les persones que hi participen.

2037:E18 - Definir els objectius i elaborar el pla d'intervenció en funció del propòsit d'aquesta intervenció (prevenció, tractament, rehabilitació, inserció, acompanyament).

2037:E18.09 - Dissenyar plans de millora de la pràctica educativa adaptats a les característiques tant del context educatiu com d'alumnes i mestres.

2037:E18.10 - Presentar i discutir amb els agents educatius (alumnes, pares i mares, i mestres) un determinat pla d'intervenció psicoeducativa.

2037:E21 - Aplicar estratègies i mètodes d'intervenció directa sobre els destinataris: consell psicològic, teràpia, negociació, mediació, etc.

2037:E21.03 - Elaborar i redactar informes d'exploració i diagnòstic psicoeducatiu, seguiment, finalització i derivació.

2037:E21.04 - Elaborar per escrit un diagnòstic psicoeducatiu d'una determinada pràctica docent i proposar pautes per a optimitzar-la i millorar-la.

2037:E30 - Mostrar respecte i discreció en la comunicació i l'ús dels resultats de les avaluacions i les intervencions psicològiques.

2037:E30.03 - Comunicar eficaçment el resultat de l'assessorament i l'avaluació psicològics amb tots els usuaris del sistema educatiu: alumnat, professorat, orientadors, pares i mares.

2037:E30.04 - Distingir la informació sobre els resultats de l'avaluació i l'assessorament psicoeducatius segons a qui va dirigida.

2037:T02 - Utilitzar les diferents tecnologies de la informació i de la comunicació amb finalitats diverses.

2037:T02.00 - Utilitzar les diferents tecnologies de la informació i de la comunicació amb finalitats diverses.

2037:T04 - Utilitzar les eines adequades per a comunicar-se.

2037:T04.00 - Utilitzar les eines adequades per a comunicar-se.

2037:T06 - Treballar en equip.

2037:T06.00 - Treballar en equip.

2037:T07 - Aplicar de manera crítica, reflexiva i creativa els coneixements, habilitats i valors adquirits.

2037:T07.00 - Aplicar de manera crítica, reflexiva i creativa els coneixements, habilitats i valors adquirits.

Continguts

1. Les estratègies d'aprenentatge: marc conceptual.

1.1. El concepte d'estratègia en el sí de l'enfocament constructivista de l'ensenyament i l'aprenentatge: la construcció del coneixement "estratègic".

1.2. Nocions vinculades al concepte d'estratègies d'aprenentatge: capacitats, habilitats, procediments, mètodes i tècniques.

1.3. Capacitat metacognitiva, mecanismes d'autoregulació i estratègies d'aprenentatge.

2. L'ensenyament i avaluació de les estratègies d'aprenentatge.

- 2.1. Perquè cal ensenyar estratègies per aprendre? Els reptes del segle XXI.
- 2.2. Programes generals per "Ensenyar a Pensar" vs específics "infusionats" en el currículum
- 2.3. Modalitats d'organització de l'ensenyament d'estratègies.
- 2.4. Model instruccional per l'Ensenyament-Aprenentatge d'Estratègies.
 - 2.4.1. Mètodes per la presentació d'estratègies : modelatge, casos de pensament i anàlisi retrospectiu
 - 2.4.2. Mètodes de pràctica guiada: fulls de pensament, tècniques cooperatives i pautes d'autointerrogació.
 - 2.4.3. Mètodes per la pràctica autònoma: Portafolis, auto-interrogació, tasques autèntiques.
- 2.5. L'avaluació de les estratègies d'aprenentatge.

3. L'assessorament psicoeducatiu en l'àmbit de les estratègies d'aprenentatge

- 3.1. Funcions de l'assessor en l'àmbit de les estratègies d'aprenentatge.
- 3.2. La formació del professorat en estratègies d'aprenentatge.
- 3.3. Les Estratègies d'aprenentatge vinculades a dominis específics: lectura, escriptura, i TICs.
- 3.4. Les estratègies d'ensenyament.

Metodologia

La metodologia està basada en un procés d'ensenyament-aprenentatge a través de la realització d'un projecte autèntic.

El projecte consisteix en l'elaboració d'una guia docent (GD) i una unitat didàctica (UD) real, en la que s'introdueix l'ensenyament d'algunes estratègies d'aprenentatge, mitjançant algunes estratègies d'ensenyament introduïdes a classe.

Aquest seria el procediment que seguim:

- 1- Al principi de curs el director/a i/o psicòleg/a d'un institut de secundària (de moment comptem en tres IES que col·laboren amb nosaltres) explica als estudiants de l'assignatura quines necessitats tenen en el seu centre en relació a ensenyar als seus alumnes algunes estratègies per a ser autònoms aprenen.
- 2- Seguidament es conformen equips de treball cooperatiu amb un coordinador, un especialista en el contingut a treballar, un altre en el procediment d'aprenentatge a introduir i un quart en els mètodes d'ensenyament a utilitzar.
- 3- Posteriorment, i a partir de l'oferta realitzada pel IES corresponent, es distribueix entre els alumnes les UD a realitzar, que poden correspondre a qualsevol àrea disciplinària (matemàtiques, història, angles, etc.) i demanar qualsevol procediment/s d'aprenentatge a introduir (presa d'apuntes, cerca d'informació, mapes de conceptes, línies de temps...etc.).
- 4- Cada equip, a través del coordinador/a, manté un contacte permanent amb el professor/a de l'IES per qui està elaborant la GD i la UD. També realitza alguna visita, si així ho estima oportú, al grup-classe de l'IES, per tal de recollir dades útils per ajustar millor les propostes (pe. concepcions del professor de l'IES, característiques del grup-classe, materials que fan servir...).
- 5- Durant les sessions de classe teòriques, es revisen els conceptes i models instruccionals necessaris per

prendre decisions justificades respecta a la GD i la UD a elaborar. En les sessions pràctiques s'analitzen i practiquen les diferents estratègies d'aprenentatge i ensenyament que caldrà posar en joc a través de simulacions, anàlisi de casos i incidents crítics. Els diferents materials i *links* del campus virtual donen un suport insubstituïble a aquestes activitats.

6- A les darreres 2-3 sessions del curs, els professors dels IES implicats, assisteixen les presentacions que realitza cada equip de treball en relació a la UD proposada, i que cada docent impartirà durant el segon o tercer semestre del curs. Aquestes presentacions s'efectuen mitjançant un *power point* i una breu exposició oral, després de la qual els docents de l'IES, professor de l'assignatura i la resta d'equips d'alumnes, realitzen preguntes i comentaris. Cada aspecte d'aquesta dinàmica és avaluada pel professor de la matèria.

7- Finalment, els alumnes lliuren les seves GD i UD el mateix dia de la prova final individual, havent introduït modificacions a partir dels consells i comentaris rebuts a la sessió de presentació. Una còpia d'aquests treballs s'entregarà al docent corresponent de l'IES per tal que l'apliqui.

Els millors treballs es penjen a una WEB -www.sinte/arcpro- (amb l'autoria dels estudiants i docent de l'IES involucrat, que han de donar el seu permís previ).

Activitats formatives

Activitat	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Sessions de classe teòriques sobre el temari	24	0.96	2037:E08.20 , 2037:E08.21 , 2037:E14.19 , 2037:E18.09
Sessions d'anàlisi de casos, simulació de mètodes d'intervenció i presentació de les UD	12	0.48	2037:E08.21 , 2037:T07.00 , 2037:T06.00
Tipus: Supervisades			
Revisions de la Guia didàctica i de la presentació a classe	15	0.6	2037:E08.19 , 2037:T06.00 , 2037:E30.03 , 2037:T02.00 , 2037:T04.00
Tipus: Autònomes			
Contactes professor IES assignat. Visita al centre.	28	1.12	2037:E18.10 , 2037:T06.00 , 2037:E21.04
Lectura de textos i revisió de webs	19	0.76	
Reunions de coordinació i preparació de l'exposició de l'equip	50	2.0	2037:E08.20 , 2037:E30.03 , 2037:T04.00 , 2037:T07.00 , 2037:T06.00 , 2037:T02.00 , 2037:E18.09 , 2037:E14.19

Avaluació

La qualificació individual de cada alumne s'obtindrà a partir de les següents fonts:

Evidència 1. Guia didàctica (realitzada en equip):

Els diferents equips hauran d'elaborar una guia didàctica que lliuraran al professor al mateix dia de la prova d'avaluació individual.

La guia aportarà el 50% de la qualificació final, dividida en els següents apartats:

--

Context, objectius i competències	Activitats d'Ensenyament i Aprenentatge	Activitats d'avaluació	Atenció a la diversitat	Total
10%	20%	10%	10%	50%

Evidència 2. Presentació de la Unitat didàctica en un Power Point (realitzada en equip):

Els diferents equips hauran de presentar, davant de la classe i del seu professor d'Institut assignat, la unitat didàctica confeccionada durant un temps màxim de 15 minuts i després contestar a les preguntes que li faci el professor de la matèria, de l' Institut i els seus companys, durant 5 minuts.

Aquesta presentació aportarà el 20% de la qualificació final, dividida en els següents apartats:

Qualitat formal del PP	Claredat e interès de la presentació	Preguntes i respostes	Valoració del docent assignat	Total
5%	10%	3%	2%	20%

Evidència 3. Prova d'avaluació individual

Resolució d'una prova formada per dos casos que aportarà el 30% de la qualificació final. El fet d'haver desenvolupat tasques de portaveu del grup tindrà una bonificació d'un 5% adicional segons els apartats següents:

Cas 1 (Estratègies Aprenentatge)	CAS 2 (Estratègies Ensenyament)	Coordinació del grup (portaveu)	Total
15%	15%	(+ 5% adicional)	30%

Per superar l'assignatura cal una nota de 5 o més en la prova individual i en el treball de grup.

No presentat: a) Quan els membres de l'equip considerin que l'alumne no mereix signar la guia; b) quan no es presenti la Guia Didàctica en els terminis previstos; c) quan l'alumne no es presenti o no lliuri la prova d'avaluació individual.

Activitats d'avaluació

Activitat	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Guia Didàctica (realitzada en equip)	50%	0	0.0	2037:E08.19 , 2037:E14.18 , 2037:E30.03 , 2037:T02.00 , 2037:T06.00 , 2037:T04.00 , 2037:E30.04
Presentació de la Unitat Didàctica	20%	0	0.0	2037:E08.20 , 2037:T07.00 , 2037:T06.00 , 2037:E18.10 , 2037:E21.03 , 2037:E21.04 , 2037:T04.00 , 2037:E30.03 , 2037:E18.09
Prova d'avaluació	30%	2	0.08	2037:E08.20 , 2037:E14.19 , 2037:T07.00 , 2037:E08.21

Bibliografia

Marc teòric:

Monereo, C. (Coord.) (2000). *Estrategias de aprendizaje*. Madrid: Visor.

Guia Docent:

Monereo, C. (Coord.) (2001) *Ser estratégico y autónomo aprendiendo*. Barcelona: Graó.

Específica per equips:

Cerca d'informació: Monereo, C. (2009) Aprender a encontrar y seleccionar información. En pozo, J.I. y Pérez, M.P. *Psicología del aprendizaje universitario*. Madrid: Morata; 89-105.

Presa d'apuntes: Monereo, C. (Coord.) (2000) *Tomar apuntes: un enfoque estratégico*. Madrid: Antonio Machado-Visor.

Mapes de conceptes: Novak, J. i Gowin, D. (1988) *Aprendiendo a aprender*. Barcelona: Martínez Roca.

Avaluació: Monereo, C. (Coord.) (2009) *Pisa como excusa*. Barcelona: Graó

Webgrafia

Pàgina del professor: www.sinte/carles.monereo

Pàgina de Guies docents: www.sinte/arcpro

Campus Virtual: <http://psicovirtual.uab.es/aules/course/view.php?id=229>